

PATARIMAI KAIP UGDYTI IR PLĖTOTI VAIKO KALBĄ

Tėvai dažnai nerimauja dėl savo vaiko kalbos raidos kai pastebi, kad mažylio kalba „kiek kitokia“ nei jo bendraamžių: jis nekalba sakiniiais, į klausimus atsako garsiažodžiu ar vienu žodžiu, vengia kalbėti ar kt.. Šis nerimas suprantamas, nes kiekvieno vaiko kalba vystosi labai individualiai ir priklauso nuo daugelio aplinkybių: vaiko fizinės sveikatos, socialinės, emocinės aplinkos ir kt. Kuo aplinka palankesnė, ku mažylis mato daugiau daiktų, spalvų, girdi daugiau skirtingų garsų, pajaučia teigiamų emocijų, tu geriau ir sparčiau lavėja jo kalbinės galimybės. Tėvai, seneliai gali aktyviai prisidėti prie vaiko kalbos plėtojimo namuose. Tai tikrai nėra sudėtinga, tik reikalauja kasdienio darbo ir žinoma begalinės kantrybės.

Keletas patarimų vaiko kalbos ugdymui:

Kuo daugiau su vaiku kalbėkite, nepriklausomai nuo jo amžiaus! Žaisdami, gamindami valgį, tvarkydami kambarius, vaikščiodami su vaiku, aptarkite tai ką matote, girdite, užuodžiate, veikiate, liečiate ir pan. Įvairiais būdais skatinkite vaiką papasakoti apie tai ką jis mato ir jaučia.

Atidžiai išklausykite ir parodykite susidomėjimą vaiko pasakojimu. Pagal galimybes pasistenkite jo nenutraukti, nors vaikas gal būt pasakoja „ne laiku“ ir Jūs turite daug svarbesnių reikalų. Apibūdindami daiktą, ku dažniau nurodykite jo spalvą, dydį, formą. Paprašykite vaiko smulkiai ir nuosekliai papasakoti apie animacinį filmą, televizijos laidą, patirtus įspūdžius, matytus žmones ir daiktus.

Kiekvieną dieną pasistenkite skaityti vaikui ir paprašykite papasakoti tai, ką jis išgirdo. (pvz.: „Ar tau patiko pasaka? Kokie veikėjai? O kas tau patiko labiausiai? Kaip viskas vyko? Ką tu prisimeni? ir t. t.). Paprašykite vaiko nuosekliai papasakoti jam įdomia tema pvz: kaip pastatyti lego pilį, aprengti lėlę ir pan. Kartu su vaiku deklamuokite eilėraštkus, dainuokite dainas, minkite mįsles.

Žaiskite žaidimus, kurie lavina mąstymą ir turtina žodyną. (pvz.: „Kas aš esu?“ – apibūdinkite gyvūną arba daiktą: „Aš loju, kai matau svetimą žmogų. Aš mėgstu pieną ir man patinka, kai tu mane glostai.“). Stenkitės kalbėti pilnais sakiniiais, netrumpinkite žodžių galūnių ir sakinių. Svarbu, kad jūsų kalba būtų turtinga. Pažaiskite su priešingos reikšmės žodžiais (pvz.: baltas -... , diena -..., atsistoti - ... jei tik yra galimybė parodykite atitinkamus paveikslėlius, atlikite veiksmus).

Lavinkite smulkiosios motorikos judesius, nes jie turi didelę reikšmę vaiko kalbos raidai. Paprašykite vaiko surūšiuoti įvairius daiktus, gamtinę medžiagą, rūbus, kaladėles ir kt. pagal spalvą, formą, dydį, vartojimo būdą ir pan. Apvedžiuokite trafaretus, spalvinkite paveikslėlius, pieškite, lankstykite iš vielučių, lipdykite, dėliokite dėliones ir pan.

Visada į pokalbius su vaiku žiūrėkite rimtai. Bendraukite kaip su lygiaverčiu pašnekovu, nesvarbu, kad jis dar visai mažas! Tai sudarys galimybę vaikui greičiau ir lengviau išmokti reikiamų bendravimo įgūdžių. Mes, suaugusieji, paprastai galvojame, kad vaikai maži, naivūs ir nieko nesupranta. Nesvarbu, kad vaikai daug ko dar neišreiškia žodžiais, tačiau jie suvokia kur kas daugiau, nei Jūs galite įsivaizduoti.

